

مقایسه و تحلیل الگوی طراحی پارک های شهری در رابطه با جرم خیزی مطالعات موردی: پارک های ایران زمین (عظیمیه) و آزادی (هفتم رجایی شهر) شهاب علیزاده، مهرنوش قدسی

دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، البرز، ایران biesm_s@yahoo.com
عضو باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد هشتگرد، دانشگاه آزاد اسلامی، البرز، ایران mghdiii@yahoo.com

چکیده:

با افزایش رشد شهرنشینی در بسیاری از نواحی جهان، بویژه در کشورهای در حال توسعه بر مشکلات و نارسایی های زندگی شهری افزوده شده است. از جمله ی این مشکلات می توان به افزایش جرم و جنایت در شهرها و ناامنی اشاره کرد. بسیاری از جامعه شناسان و برنامه ریزان شهری بر نقش و تأثیر کالبد و فیزیک شهرها و طراحی فضاهای شهری در پیشگیری و کاهش جرم توافق نظر دارند و اصول طراحی و راهکارهای لازم را پیشنهاد و ارائه نموده اند. در این مقاله، که به روش توصیفی، تحلیلی و مصاحبه و به کمک منابع کتابخانه ای و بهره جستن از نظریه های مختلف جامعه شناسان و برنامه ریزان شهری، نگاشته شده به تبیین نقش فضاهای شهری در پیشگیری از جرم و ایجاد امنیت برای شهروندان، پرداخته خواهد شد. امروزه با گسترش شهرنشینی و افزایش رفتارهای ناهنجار شهری بویژه جرایم، موضوع پیشگیری محیطی از طریق برنامه ریزی و طراحی محیطی اهمیت زیادی یافته است. برنامه ریزی و طراحی محیطی با شناخت ویژگی های موثر مکانی و شرایط محیطی، در کنار سایر اقدامات دیگر می توانند از وقوع رفتارهای ناهنجار، جرم و جنایت در فضاهای شهری پیشگیری نمایند به نحوی که فرد خلاق فرصت اجرای رفتارهای مجرمانه و جنایتکارانه را در این پارک ها و فضاهای عمومی کمتر یابد. پژوهش ها نشان می دهند که در کشورهای غربی و به ویژه اروپایی برخی از مردم به منظر طبیعی و نامنظم در مناطق شهری اهمیت نمی دهند و آن را نامرتب، ناهنجار، بی ارزش یا حتی ترسناک می دانند و منظرهای شهری منظم و طراحی شده را ترجیح می دهند. این پژوهش دیدگاه مردم را نسبت به منظرهای نیمه ارگانیک شهری در مقایسه با طرح های منظم تر و هندسی بررسی کرده که به واسطه آن می توان ارتباط به جرم خیز بودن پارک ها در شرایط هندسی یا نیمه ارگانیک را شناخت. نظر عموم با استفاده از پرسشنامه و سوالات به صورت مصاحبه که شرایط پارک از لحاظ منظر، الگوی پارک، امنیت، مدیریت، نورپردازی و غیره با نمونه گیری تصادفی در دو پارک و با داشتن سایت پلان هر دو پارک و نشان دادن آن به مردم و نظرخواهی آنها برای قسمت مورد استفاده بیشتر، بررسی نقاط ضعف و قوت پارک مورد سنجش قرار گرفته و این دو شیوه طراحی با هم مقایسه شدند. نتایج نشان میدهد اگرچه استفاده کنندگان از هر دو پارک فواید و ویژگی های مثبت را در هر یک از آنها اشاره می کنند اما به طور کلی جامعه مورد مطالعه، الگوی ارگانیک را برای فضاهای سبز شهری بیشتر ترجیح می دهند و در فضایی بکر و طبیعی احساس آرامش بیشتر داشته و برای آن فواید و ارزش های بیشتری قائلند و با این شرایط امنیت بیشتر داشته، دوستدار محیط بوده و جرم خیزی در آن محیط به مراتب کمتر صورت گرفته است.

واژه های کلیدی: پارک، جرم، فضاهای شهری، امنیت، دسترسی، منظر ارگانیک و طبیعی، شیوه طراحی منظر.